

שחייבים עליה גדוי שפיר נידוהו. והרי אפילו בית דין של משה אינם מגדים אדם בלי להודיע חטאו עיין במסכת מועד קטן דף ס"ז עמוד א' דפרסינו חטאיה בצבורא ופרש"י דאמרי לאנשי עירו משום הכי והכי משמתינו ליה עכ"ל וכל שכן למנוחה עצמו שאם לא כן היאך יחזור בתשובה. ולכן זה שחלם שנידוהו יש לו לפשפש במעשיו ואם לא מצא עוון יתלה בדברים בטלים, ולהלכה בודאי נידוהו בחלום אין לסמוך על זה אבל בספק נידוהו בחלום העיקר להקל.

ואם לבו נוקפו או שמצא בעצמו עוון אזי יכנס עשרה למדנים ויתירו גדוה, אבל אינו צריך להתנהג בגדוי קודם ההתרה אפילו בודאי נידוהו בחלום. כן מוכח בתוספות שם בד"ה צריך עשרה שכתבו שיש לו לדאוג מן הפורענות לכן צריך להתירו עכ"ל ואם איתא שצריך להתנהג בגדוי מאי איריא שצריך לדאוג מן הפורענות הרי צריך התרה ממנהגי גדוי, וכן משמע בשו"ת הרא"ש כלל ח' סימן י"א שכתב סימן הוא בעלמא שהרחיקוהו מן

השמים וצריך קרוב עכ"ל, וכן בתשובת הרשב"א שבסוף ספר הכלבו כתב שלא אמרו בגמרא בידוהו בחלום אלא לחשש בעלמא עכ"ל והוא נוסח מתוקן ושלא כמו שנדפס בשו"ת הרשב"א חלק א' סימן תרס"ח עי"ש, וכל אלו שלא כמו שכתב הש"ך בסעיף קטן נ"ד שמסתימת הפוסקים משמע שמנוחה בחלום שוה למנוחה בעלמא בכל דבר. ורק בר"ן הניה בצ"ע האם צריך להתנהג בגדוי או לא ואילו לשיטתו שם שפרש שאפשר שבשליחת המקום נתנה עכ"ל ומשמע גדוי ממש, וכן כתב בפרוש הרא"ש ועוד ראשונים ולא הזכירו פורענות וכן בשו"ת תשב"ץ תנ"ל מבואר שצריך להתנהג בגדוי ממש. ונמצא שהוא מחלוקת ראשונים בהנהגות המנוחה ולהלכה יש להקל וכן כתב בערוך השלחן בסימן של"ד אות ל'. וכל שכן בספק נידוהו בחלום אינו צריך להתנהג בגדוי שבוה יש ספק ספקא מעליא, שמא לא נתנה ושמא המנוחה בחלום אינו חייב להתנהג בגדוי ואינם משם אותו.

יתירה והצל הנקין

סימן לח

הוליד משפחה גדולה האם רשאי להתבטל מפו"ר

מ"ה, מ"ה שכתב השמ"ע

לרב אהר

וגדולה מזו מצאנו במחלוקת בענין נשואים אורחיים, שהגמרא בספר פרושי איברא הצריך גט אחרי נשואים אלה אם חיו ביחד ובשו"ת אגרות משה

הלכה זו של מניעת הריון אחרי לידה אינה למצניעה ורבים צריכים לה, והגמרא וצלה"ה לאו יחידאה הוא כי גם הגרי"י רודערמאן ז"ל היה מורה כן ויש גדולים אחרים שנאמר עליהם כן. ומה שכתב בשו"ת אגרות משה חלק אבן העזר חלק א' סימן ס"ד שלא ראה למי שמתיר לאשה למנוע הריון זולת במקום סכנה עכ"ל * לאו אדעתיה כמו שכתבתי בבני בנימין [חלק א'] סימן ל"א.

* (הגרי"י) בשו"ת אגרות משה חלק אבן העזר חלק ד' סימן ע"ד אות ב' כתב הוא עצמו בענין לקחת גוללות למניעת הריון וכי' ובזהירות שהגוללות לא יגרמו שתראה סיפת דם, הגה אם כבר קיימו פרי' ויש סיבה כלכלית או סיבה נחוצה אחרת

או אפילו אם לא קיימו עדיין פרי' רק שהאשה חלושה, יכולה לקחת גוללות למנוע הריון מאחר שאין בזה ענין של הוליד וכי' עכ"ל. ולפי זה מה שאמר בחלק א' סימן ס"ג וס"ד אינו אלא במוך הנקרא דיאפראזיס שאסור לפי דעתו וכן נראה בחלק ד' שם אות א' ואילו בגוללות הקיל טפי וכן בקצף (פרים) עי"ש באות ד', והוא הפך מה שהזכיר בשמו עיין בבני בנימין שם. אבל לפלא שהתיר משום סיבה כלכלית או סיבה נחוצה אחרת עכ"ל כי גידול כל ילד כרוך בחוצאה כלכלית והותרת הרצועה לגמרי, וגם סותר מה שכתב שם בסימן ע"א שאין להתיר בשביל קושי הגידול וחוסר פרנסה עכ"ל ומיירי במי שכבר קיים פרי' וכן בסימן ע"ב כתב שאין לקחת גוללות שלא לצורך גדול, ועי' צריך לדחוק שם בסימן ע"ד שם מיירי בצורך גדול.

הבנים בדעת הגמון הפך מדעתו באמת למרות שהגמון מזה עליו ברבים, והיא פליאה נשגבה ועל כל פנים אם בנשואי הרפורמים כך כל שכן שנעלם מהגרמ"פ ז"ל מה שהורה הגמון בענין מניעת הריון שלא הופיע בכתב.

ועתה לשאלתו האם איש ואשה עם ט' ילדים שכבר קיימו פריה ורביה וקשה להם מצד הפרנסה האם מותר שלא להוסיף ילדים, ז"א או שקשה להם עכשיו או אפילו אם לא קשה להם עכשיו אבל בגלל שהאשה לא תוכל לעבוד יתכן שיגרום קשיים בפרנסה כשהבנים יתחנכו ויהיו הוצאות מרובות, ועוד שבא לאב פחד (עצבים) שח"י יהי' לו בן לא בריא עכ"ל השאלה, וכבודו בקש לדעת האם הגמון וצלה"ה היה מתיר להשתמש בדיאפרא"ם בכגון זה. ברם אין משיבים בשם וארי אחרי מותו ולא נודע לי שהורה בשאלה זו בדיוק, אבל אכתוב דעתי הענויה ואולי אכונן גם לדעתו הרמה.

מקור הדברים הוא במסכת יבמות דף ס"ב עמוד ב' בניא רבי יהושע אומר גשא אדם אשה בילדותו ישא אשה בוקנותו היו לו בנים בילדותו יהיו לו בנים בזקנותו שנאמר (קהלת יא) בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנה ירך כי אינך יודע אי זה יכשר הזה או הזה ואם שניהם כאחד טובים וכו', אמר רב מתנא הלכה כרבי יהושע עכ"ל.

ומצוה זו של לערב היא קיל משאר מצוות דרבנן לדעת הרבה ראשונים וכמו שפרש"י במסכת ביצה דף ל"ז עמוד א' בד"ה דאית לי' אשה ובנים שאינה אלא קצת מצוה. וכן דעת הרמב"ן במלחמות ה' במסכת יבמות שם, וז"ל מצוה דרבנן היא כמנהג דרך ארץ מדקא גסיב לה תלמודא בבקר זרע את זרעך ולא תזכירי בזה איסור אלא ישא אשה מצוה דלכתחילה הוא אין כופין ולא קורין עברינא למי שלא רוצה לעסוק בא אבל מאשה לא יבטל לעולם שאסור הוא לעמוד בלא אשה וכו' עכ"ל, ומה שכתב שישא אשה מצוה לכתחילה הוא עכ"ל פי' אשה שניה נוסף על אשתו כדי לקיים לערב ועיין ברישב"א במסכת יבמות דף ס"ד עמוד א' בד"ה אינו רשאי.

ואולם דעת הרמב"ם אינה כן אלא שהיא מצוה כשאר מצוות דרבנן, שכתב בהלכות אישות פרק ט"ז הלכה ט"ז אף על פי שקיים אדם פריה ורביה הרי

שם סימן ע"ד חלק עליו וגם כתב שאם השיאם רב רפורמי בודאי אינם צריכים גט. והגמון כתב לו לבטל הוראה זו וכאשר לא נענה פרסם מחאה ב"הפרדס" ובסופו כתב וז"ל והפלא ופלא ממש תסמר שערות הראש מה שהקיל בנחקדשה לפני הרפורמים, וכי יש צורך במסדר קדושין, אם אמר יהודי לאשה הרי את שלי בפני עדים נעשית א"א. ואם לא היו עדים בשעת מעשה כשמתירחים יחד הרבה שנים ומתפרסמים כאיש ואשתו יש כאן עדים וכו' וזה היתר אשת איש לעלמא וכל בעלי הוראה מרעישים על זה עכ"ל וכעת בדפס מחדש בתשובות איברא סימן ע"ו. ובהעלם ממחאת הגמון כתב בשו"ת אגרות משה חלק אבן העזר חלק ג' * סימן כ"ג שאף עם נימא שגם ברשעים וכו' והוא קדושין כסברת הגר"א הענין שליט"א וכו' נמי אינו כלום בתלמידי הרעפארמער והראב"י וכו' שהרי הוא כמתכוונים ממש בדוקא שלא יהיה ביאתם לקידושין תורה שלמונה זו גם הגר"א הענין אין לחוש כלל עכ"ל וכן כתב בסימן מ"ה שכיון שהנשואין היו אצל ראב"א קאנסערוואטיבי שמסתבר שלא היו שם עדים כשרים וכו' והכא גם הגר"א הענין שליט"א יודה וכו' עכ"ל. וכיון ששינה בו נעשה לו כהיתר וכתב כן עוד ג' פעמים בחלק אבן העזר חלק ד' סימנים ע"ה עד ע"ו. הרי שה' פעמים

* (הציה) חלק זה בדפס בשנת פטירת הגמון ואילו ראשו היה מוחה שנית. וספר פרדסי איברא בדפס בשנת תרפ"ג ואז מן השוק חלק בשנת תשמ"א בדפס מחדש בכתבי הגר"א הענין כרך א', ואף מי שהיה הספר בידו ראה בשו"ת אגרות משה חלק א' סימן ע"ד שהשיג עליו אבל לא ראה מאמרים ותשובות שכתב הגמון משנת תרצ"ה ועד תשכ"ז לחזק את דעתו ועתה בדפסו בכרך ב' הנקרא תשובות איברא בעריכת א"א שיח"י עיין בפרק ה' סימן ע"ד וע"ה. ואף שהרבה אחוזנים לא כתבו כן ועיין בשו"ת יביע אומר חלק ו' חלק אבן העזר סימן א', ברם לא הזכיר שם לא את דברי הגמון ולא את שו"ת מאורות נתן סימן נ"ו ונפנת פענח סימנים א"ד ועוד, אבל נראה כדעת הגמון: הן בגמרא הן בסברה, ובפרט ברבנים רפורמים אסו במקום שכל הנשים מתחתנות בפניהם נתיר את כולן לשוק בלי גט כמו שתלמה בשו"ת מורש"ם חלק ב' סימן ק"י וקס"ו ועיין בספר נחלת צבי חלק ב' על הלכות גיטין עמוד 232, וזהו שכתב הגמון שכל בעלי הוראה מרעישים על זה. ושרא להו מריתו לאלה שאינם מורי הוראה מובהקים וסומכים על שו"ת אגרות משה אפילו לכתחילה ואינם מתאמצים להשיג גט.

דף ס"ז עמוד ב' שדרש שלאברהם היתה בת, ועיין
בבראשית רבה פרשה ס"ד אות ד' שמשמע שאברהם
ידע את כל התורה ולא שקיים אותה וראה בתורה
שלמה ויש לפלפל ואכ"מ.

מכל מקום שאר ראשונים לא העתיקו דברי הרמב"ם
האלה אפילו הרגילים בשיטתו עיין בסמ"ג מצות
עשה מ"ט וארחות חיים הלכות כתובות הלכה ל"ד
ומאירי במסכת יבמות שם וכן בטור ושלחן ערוך אבן
העזר סימן א' סעיף ח', ולא ראיתי מי שהביא לשונו
לבר מספר עץ חיים הלכות פריה ורביה טוף פרק
ראשון. וכיון שהיא מחלוקת בדרבנן הלכה להקל וכל
שיש איזה עכוב בדבר אינו חייב להמשיך לקיים
ולערב ואינו נקרא עובר על דברי חכמים וכמו שכתב
הרמב"ן.

ועוד שפסג לשון רבי יהושע מיירי באשה שניה ולא
בבנים נוספים מאשה ראשונה, וכן הוא באבות
דרבי נתן פרק ג' הלכה ו' רבי יהושע אומר שא
אשה בילדותה ושא אשה בוקנותה הוליד בנים בילדותה
והוליד בנים בוקנותה אל תאמר איני נושא אשה פי'
שניה אלא שא אשה והוליד בנים ובנות והרבה פריה
ורביה בעולם וכו' עכ"ל. ובקהלת רבה פרק י"א פסוק
ו' רבי נתן פתר קרייא באשה, אם לקחת אשה
בנערותך לקח בוקנותך למה אינך יודע איזה בנים
מתקיימים לך וכו' עכ"ל ועיי"ש בפירוש מהר"ל,
ולמה לא קאמר שפתר קרייא בבנים אלא משמע
שמייירי בנושא אשה שניה דוקא שאו צריך לישא
בת בנים ולהוליד ממנה כמו שהוליד מהראשונה. וכן
בתנחומא הישן שם א"ר דוסתאי אם נטלת אשה וילדה
ומתה אל תשב לך בוקנותך חוץ מאשה וכו' למד
מאברהם שבנערותו לא הוליד אלא אחד ובוקנותו
הוליד י"ב עכ"ל ובשם מקום לא דרשו שצריך
להמשיך לפירות מאשתו הראשונה.

וכן נראה בשלחן ערוך סימן א' סעיף ח' שכתב
אע"פ שקיים פריה ורביה אסור לו לעמוד בלא
אשה וצריך לישא אשה בת בנים וכו' עכ"ל. הרי
שתלה באיסור לעמוד בלי אשה וצריך לישא אשה
בת בנים ולא כתב שצריך להמשיך לפירות ולרבות
גם מאשתו הראשונה כדעת הרמב"ם. ולא שלשאר
ראשונים אין מצוה כלל של ולערב מאשתו ראשונה
כי אין זה מסתבר כלל ועיין היטב ברש"י במסכת

הוא מצוה מדברי סופרים שלא יבטל מלפרות ולרבות
כל זמן שיש בו כח, שכל המוסיף גפוש אחת מישראל
כאילו בנה עולם וכן מצות חכמים היא שלא ישב
אדם בלא אשה שלא יבא לידי הרחור וכו' עכ"ל
הרי שהשווה את המצוה להרבות תמיד עם המצוה
שלא ישב בלא אשה ואף הקדים אותה הפך סדר
הברייתא.

ומה שכתב הרמב"ם שמצוה להפרות כל שיש בו כח
עכ"ל כן הוא בשאלות דרב אחאי שאלותא
קס"ה, אילו מאן דאית לי בני וידע בגפשיה דבר
אולדי הוא מי מחייב בפריה ורביה או לא, מי
אמרינן כיון דאית ליה בני הא קיים ליה פריה ורביה
או דילמא אף ע"ג דאית ליה מחייב למיעסק בפריה
ורביה ואולדי בני דלא ידע אי בני דינקותיה מצליחים
אי בני דסיבותיה מצליחים עכ"ל והביא עליו דברי
רבי יהושע אע"פ שנשא אשה בילדותו ישא אשה
בוקנותו ואע"פ שהיו לו בנים בילדותו יהיו לו בנים
בוקנותו שנאמר בבקר זרע וגו' עכ"ל. ולפי גרסת
השאלות לישא אשה בוקנותו ולהוליד בנים בוקנותו
איתם קשורים זה לזה, וממילא יש לו להוליד בנים
בוקנותו גם מאשתו הראשונה אם יכול וזהו דעת
הרמב"ם שלא הזכיר אשה ראשונה או שניה.

ורק קשה שהרמב"ם השמיט הפסוק מקהלת שהביא
רבי יהושע וכתב טעם משלו כמו שתמה בהגהות
הרמ"ך. וצ"ל בדעת הרמב"ם שהפסוק הוא אסמכתא
בעלמא ומצות חכמים אינה מטעם שאינו יודע איזה
זרע יכשר וכו', כמו שנראה בתנחומא ישן פרשת
חיי שרה אות ח' ובראשית רבה פרשה ס"א אות ג'
שדרשו פסוק זה על הכתוב בבראשית פרק כ"ה ויוסף
אברהם ויקח לו אשה וגו' עכ"ל והרי כבר בישר לו
הקב"ה כי ביצחק יקרא לך זרע ושפיר ידע אברהם
שהוא ההגון ומתקיים, ולכן מדהסמיכו עליו ולערב וגו'
מבואר שמדרבנן חייב להוליד בכל ענין, וכן ברי"ף
העתיק רק בבקר זרע את זרעך ולערב על תנח ירך
עכ"ל והשמיט כי אינך יודע וגו' ולכן פרש הרמב"ם
טעם אחר. וצ"ל שהמדרש אינו סובר מה שאמרו
במסכת יומא דף כ"ח עמוד ב' וקדושין דף פ"ב עמוד
א' שאברהם אבינו קיים כל התורה כולה שאם כן היה
צריך לישא אשה בוקנותו כיון שעדיין לא קיים פריה
ורביה שהוא בוכר ונקבה לדעת בית הלל ולא מפני
ולערב, ודוחק שסובר רבי יהודה במסכת בבא בתרא

ביצה שם ובריטב"א ביבמות שם, אלא שהיא מצוה קיומית וכלשון הירושלמי במסכת ביצה שם רשות שהיא מצוה עכ"ל וזהו כוונת רש"י שכתב שקצת מצוה איכא עכ"ל כי לא תקנו מצוה חיובית מדרבנן אלא רק בגושא אשה אחרת שאז ישא בת בנים כיון שמנהג דרך ארץ כלשון הרמב"ן הוא שתוצאת הנישואין תהיה להקים זרע. ולא ראיתי מי שהעיר בכל זה.

ולכן כבדו לא נתחייב להוליד בנים עד אין קץ לדעת רוב ראשונינו והסוד ושלחן ערוך שלא כרמב"ם. וכל שכן שכבר הוליד פ' בנים ונתקיים באשתו עד עקרה ילדה שבעה ואומדנא דמוכת שברבוי בנים יותר מזה יש לה צער ואינה צריכה להתיר את עצמה כדי לבנות העולם. וכל מה שכתבתי בבני בנים [חלק א'] סימן ל' לא היה אלא לבאר דעת הגמרא שהתיר לדחות הריון לכמה שנים אחרי לידת ולד חי אפילו לא קיים פריה ורביה עדיין, אבל כשקיים פריה ורביה והוליד עוד אזי אינו צריך לפנים שאינו מחוייב במקום צער ודוחק פרנסה להוסיף בנים, ואשרי חלקו שכבר זכה להקים משפחה גדולה.

ורק לרחוץ ומילתא אכתוב עוד ג' טעמים להיתר. הדרך הא', עיין בבית שמואל אבן העזר סימן א' סעיף קטן א' שהקשה על מה שכתב הרמב"ם בהלכות אישות פרק ט"ו הלכה א' והובא באבן העזר סימן ע"ו סעיף ו', האשה שהרשת את בעלה אחר הנישואין שימצע עונתה הרי זה מותר במה דברים אמורים כשהיו לו בנים שכבר קיים פריה ורביה עכ"ל, והלא בהלכה ט"ו כתב שאף על פי שקיים אדם פריה ורביה הרי הוא מצוה מדברי סופרים שלא יבטל מלפרות ולרבות כל זמן שיש בו כח עכ"ל ואם כן מבין שמהני מחילת עונה לעבור על מצות חכמים, שהרי לרמב"ם המשך פריה ורביה הוי מצוה מדרבנן ולא מנהג דרך ארץ בלבד וכמו שבארנו. וברכי יוסף שם אות ב' אחרי שדחה תרוץ הט"ו, תרץ שמצד לערב אל תנח ידך אינו חייב לבעול כל עונה אלא תסגי לעתים רחוקות וקרא הכי כתיב ולערב אל תנח ידך שלא ינח לגמרי וכי עכ"ל עיי"ש והובא בקצור בפתחי תשובה שם סעיף קטן א'. ולפי זה כיון שאם כבר קיים פריה ורביה יכול לדחות מצות עונה לעת מן העתים אם מוחלת לו, מה לי שלא יבעול מה לי שתשתמש בדיאפרא"ם המותר

כשלעצמו כיון שאינו דומה למוך כמו שכתבתי בסימן ל' עמוד צ"ד כדעת הגמרא וצלה"ה ושאר אחרונים.

ובאוצר הפוסקים סימן א' סעיף קטן ג' הביאו בשם ספר פני משה (קלעווען) שיש עונה קבועה למצות ולערב פעם בשלשים יום, ואולם אינו משמע כן בברכי יוסף שכתב לעת מן העתים עכ"ל ולא ברמב"ם ושלחן ערוך שכתבו בסתם שאם הרשתה לו מותר למצוה עונתה. ועיין מקור הדברים במשנה במסכת כתובות דף ס"ב עמוד ב', התלמידים יוצאים שלא ברשות שלשים יום עכ"ל ואמרו עליה בגמרא ברשות כמה כמה דבעי עכ"ל כמו שציין בבית יוסף סימן ע"ו, ואלמא רשות היא להרבה יותר מל' יום ובוה איירי הברכי יוסף, ולא הבנתי מה שבפני משה בקש לעשות גזרה שיה בין לשון הרמב"ן ללשון הגמרא עיי"ש. ומה שבסימן ע"ו סעיף ה' הביא הרמב"ם שגם ברשות כו' אין לו להתאחר אלא אחדש עכ"ל אינו ענין לכאן כי שם הטעם הוא שהאשה מצטערת כשאין לה עונה אף על פי שנתנה רשות ולכן הוי מוסר לכתחילה שלא ליטול רשות לזמן ארוך אבל אינו אסור ולכן הרי"ף והרמב"ם השמיטו. וכל שכן אינו ענין לשמוש בדיאפרא"ם וכי' שאז שפיר מקיים עונתה ואין לה צער כלל.

ולפי תרוץ הברכי יוסף יש להתיר מניעת הריון למספר שנים כשהבעל כבר קיים פריה ורביה ואפילו אינה מטפלת בולד, וכשלא קיים פריה ורביה כתבתי בספרי שיש להתיר על כל פנים עד שנתיים כשמניקה. ודברי העזר מקודש באבן העזר סימן ע"ו סעיף ה' ור' אינם מוכרחים לע"ה, וכנגדו הגמרא וצלה"ה התיר לד' חז' שנים אם מתעסקת בולד כי מצות פריה ורביה אינה הריון ולידה בלבד אלא גם גידול הילדים * שהרי אם מתו לא קיים פריה ורביה כמו שכתב במנחת חינוך מצוה א'.

והדרך הב' אם על ידי רבוי בנים יתקלקל שלום בית, עיי' בספר תרומת הדשן חלק התשובות סימן רס"ג באלמן שרצה לישא אשה וירא מקטטה שיהא בין האשה לילדיו ומתוך כך נשאת לבו לקחת אשה שהיא מוחזקת לכל שאינה בת מריבה כלל אבל אינה בת בנים, שהורה שקטטה בתוך ביתו דוחה דברי רבי

* (הגיה) עיין להלן בהצרות ותקונים לחלק א' סימן ל'.

אתה על כך והוא הדין אם יש לחוש לשלום בית משום קושי הפרגסה.

והדרך הג' בים של שלמה שם בהקדמה לאות מ"ד כתב שרשאים לשתות כוס של עיקרין אם אית לה צער לידה או מפחדת מפני בנים שאינם הגונים עכ"ל ובפנים שם סיים וכ"ש אם בניה אינם הולכים בדרך ישרה ומתירא' שלא תרבה בגידולי' כאלה שהרשות בידה עכ"ל, ומיירי אפילו לא קיים פריה ורביה עיין בשו"ת חתם סופר חלק אבן העזר סימן כ' והובא בפתחי תשובה באבן העזר סימן ה' סעיף קטן י"א. והנה אם יולדו בנים בעלי מומים כמו מונגולוי"ד בלע"ז כל שכן שאינם הגונים ויש לה צער, אבל אינו ענין למה שכתב כבודו שמפחד שמא יהיו בניו בני מומים כי המהרש"ל מיירי בכבר יש לה בנים שאינם הולכים בדרך ישרה ולכן רגליים לדבר ששאר בנים ילכו אף הם אחריהם מה שאין כן חשש ופחד בעלמא. ורק אם כבר נולדו בנים פגומים או אפילו לא נולדו עדיין אבל הרופאים אומרים שמפני תורשת ההורים או גילם או סיבה אחרת קרוב שיוולדו כאלה אזי יש להחיר למנוע הריון אפילו לא קיים פריה ורביה.

יהודה הרצל האקון

יהושע אבל לא האיסור לשהות בלא אשה עיי"ש. ובכרמ"א בסימן א' סעיף ה' הביא דבריו, וז"ל אם יש לו בנים הרבה ומתירא שאם ישא אשה בת בנים יבואו קטנות ומריבות בין הבנים ובין אשתו מותר לישא אשה שאינה בת בנים עכ"ל, ואפשר לטעות בדבריו שמהיות האשה בת בנים כל' ראויה לילד להכי יש לחשוש לקטטה מה שאין כן אם אינה בת בנים לא תהיה קטטה, אבל אינו כן בתרומת הדשן אלא שהבעל חש שתהיה קטטה עם האשה הא' מה שאין כן עם הב' ובלי כל קשר היתה הא' בת בנים ולא הב'. והנה שם היו רגליים לחשוש לקטטה, שממה שחפש אשה שתהיה מוחזקת לכל שאינה בת מריבה משמע שבניו הם שהיו מחזוקים לריב ולכן בקש אשה שלא תשיב מלחמה שעה, שאם לא כן אלא שהאשה הא' היא שתגרום לריב אם כן די שהב' תהיה אשה סתם וגם מאי איריא שהא' תריב עם הבנים לחשוש שתריב גם אתו, אלא כיון שהריב יהיה מצד בניו להכי לא היה די באשה סתם ומתורצת קושית הים של שלמה במסכת יבמות פרק ו' אות כ"ז עיי"ש. וביים של שלמה שם ובחלקת מחוקק סימן א' סעיף קטן י"ב הקשו על הראיה שהביא תרומת הדשן מן הגמרא, אבל בס"ז תרץ דבריו וכן האחרונים העתיקו דברי הרמ"א וכן פסק בערוך השלחן שם אות ח'. ולכן בענין כבודו אם אשתו מסרבת להתעבר אין לו לריב

סימן לט

נישואי ממזר עם גיורת והאם מותר לשדכם

ב"ה, כ"ח ניסן תשמ"ז
לרב אחד

ואינו סימן טוב להם שהעלימו ממני ומכל מקום אילו ידעתי גם אז הייתי מסדר הקדושין כיון שהוזג הביאו אישור מהרבנות, שהרי במסכת קדושין דף ע"ג עמוד א' נפסק כדעת רבי יוסי שגר מותר לישא ממזרת והוא הדין ממזר לגיורת, וכן בירושלמי שם פרק ג' הלכה י"ב אמרו חד גיור אתא לגבי רבי יוסא אמר ליה מהו מינסוב ממזרתא אמר ליה שרי עכ"ל ולא גיסה להרחיקו ומשמע שמורים כן לכתחילה. ורבי יוסי לא הזהיר אותו אפילו שבניו יהיו ממזרים כמו שמסופר שם חזר ואתא לגבי רבי יודה אמר ליה שרי אלא הוי ידע דבניו דההוא גברא ממזריין קומי שמאי, חזר ואתא קומי רבי יוסי אמר ליה הוית ידע

אחרי ששכחה הסערה התפנית לכתוב. לא הודיעו לי בתחונה שהבעל ממזר, והשושבינים בקשונני לסדר הקדושין בטענה שהרב שהיה אמור לסדרם לא הגיע, וזה היה שקר כי אותו ראש ישיבה היה שם ולא רצה לסדר. וג' רעות עשה, א' שרימה ובי' שלא גמל חסד לחתן ולכלה, וג' אם כפי שמסופר אמר לתלמידיו חברי החתן שלא לבוא לחתונה אותו ממזר אזי הוה אכזריות וביטול גמילות חסדים וממה נפשך למה בעצמו בא.